

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ (НЕРІВНІСТЬ) В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ (ЗА ДАНИМИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Остапчук Світлана

Науковий керівник – кандидат пед. наук, доцент Н.О. Пасічник

Кіровоградський державний педагогічний університет імені В. Винниченка

Анотація: В статті визначається співвідношення економічної активності чоловіків та жінок у Кіровоградській області протягом 2014-2015 років, рівень безробіття та середньомісячну заробітну плату працівників за видами економічної діяльності.

Ключові слова: економічна активність, гендерна дискримінація, рівень безробіття, заробітна плата.

Актуальність дослідження. Гендерні відносини впливають на ефективність функціонування як суспільства, так і економіки. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку українського суспільства рівний правовий статус жінок і чоловіків, а також рівні можливості його реалізації, тобто гендерна рівність, визначається як один із суспільних пріоритетів. На законодавчому рівні задекларована рівність між чоловіками і жінками, проте на рівні позитивної економіки якість зайнятості чоловіків і жінок в економічній сфері є різною.

Проблеми функціонування економічної сфери в контексті гендерної рівності висвітлюється у роботах С.Бандура, Д.Богині, В.Близнюк, О.Грішньої, В.Куценко, Е.Лібанової, А.Чухна, Т.Марценюка, С.Гаращенко, О.Савенок, Л.Яковлева, А.Рандіна та ін.

Загальними підходами вивчення гендерних аспектів економічної сфери стали: визнання та схвалення суспільством єдиного різновиду роботи, а саме оплачуваної праці; наявність розподілу праці за статевою ознакою; специфіка жіночої участі в економічній діяльності; моделі соціальної політики, як ключові механізми розподілу та перерозподілу соціальних та економічних ресурсів [1]. Гендерний вимір економіки ґрунтується на наявності розподілу економічних ресурсів між групами людей залежно від їх статі, а також розподілу відповідальності за благополуччя людей між родиною (як домогосподарством), ринком та державою. Економічні системи суспільств визначаються конкретною

конфігурацією «сім'я-держава-ринок», характерною для певного суспільства, у їх розподілі відповідальності за благополуччя людей. Тому врахування гендерного фактору під час економічного аналізу є важливим для забезпечення ефективності та дотримання рівності.

Мета дослідження полягає в тому, щоб проаналізувати економічну активність жінок і чоловіків Кіровоградської області за віковими групами, рівень безробіття та середньомісячну заробітну плату працівників за видами економічної діяльності. Для узагальнення вище перелічених даних ми використаємо інформацію регіонального статистичного збірника [2].

Наведемо загальну структуру населення у віці 15-70 років за економічною активністю у 2015 році: жінок – 379,0 тис. осіб, чоловіків – 336,2 тис. осіб. З них економічно активних жінок 206,1 тис. осіб (54,4 % від загальної кількості жінок), економічно активних чоловіків – 230,5 тис. осіб (68,3 % від загальної кількості чоловіків). В структурі економічно активного населення виділяємо зайнятих (жінок – 186,1 тис. осіб, чоловіків – 200,7 тис. осіб) і безробітних, обчислених за методологією МОП (жінок – 20,0 тис. осіб, чоловіків – 29,8 тис. осіб). За 2014 і 2015 роки за віковими групами рівень економічної активності розподіляється таким чином (Таблиця 1).

Таблиця 1. Рівень економічної активності населення за віковими групами (у відсотках до всього населення відповідної вікової групи)

	2014		2015	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Економічно активне населення у віці 15-70 років у тому числі за віковими групами	55,2	67,5	54,4	68,3
15-24 роки	35,0	48,6	34,5	46,7
25-29 років	68,7	87,3	72,7	91,4
30-34 роки	72,1	90,0	71,5	90,3
35-39 років	82,2	86,4	81,0	88,1
40-49 років	82,9	86,2	84,8	85,8
50-59 років	56,2	68,1	51,7	85,8
60-70 років	12,3	15,6	11,0	17,1

Таким чином, в середньому економічна активність чоловіків вища за економічну активність жінок, приблизна рівність спостерігається у віковій групі 40-49 років.

Висновки. На ринку праці продовжує існувати тенденція дискримінації жінок за отримуваними доходами. Так, жінки в середньому заробляють менше, ніж чоловіки. Співвідношення зарплат жінок і чоловіків у 2015 році становило 78,8 % [2, с. 77]. Головним чином, це є наслідком структурних передумов: горизонтальної сегрегації (жінки займаються менш престижними видами праці) і вертикальної сегрегації (жінки рідше посідають керівні посади високого рівня). Жінок набагато менше серед представників більш високооплачуваних професій і в бізнесі. Натомість найбільша концентрація жінок спостерігається у сфері послуг, роздрібній торгівлі і бюджетній сфері з їхніми низькими доходами. Жінки переважають серед державних службовців, їхня кількість складає 79,5% до загальної кількості державних службовців [2, с. 79]. Але і в межах професій, де переважає жіноча праця, чоловіки частіше стають керівниками. В результаті середній доход жінок у таких випадках також є нижчим, ніж у чоловіків. Подальшого опрацювання потребують кількісний і якісний аналіз економічної активності як на рівні країни в цілому, так і на регіональному рівні з урахуванням гендерного підходу, оскільки, цей підхід розкриває механізми гендерної нерівності в зайнятості, виявляє її причини та наслідки.

Список літератури:

1. Основи теорії гендеру: навч. посіб. / М. М. Скорик (відп. ред.). – К. : «К.І.С.», 2004. – 536 с.
2. Жінки і чоловіки у Кіровоградській області. Статистичний збірник. – Кропивницький, 2016.

Відомості про автора:

Останчук Світлана – студентка VI курсу фізико-математичного факультету Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.